

TALOUSARVIOALOITE 320/2013 vp**Määrärahan osoittaminen maaseudun palveluohjelman toteuttamiseen*****Eduskunnalle***

Työ- ja elinkeinoministeriön hyväksymän maaseutupoliittisen toimenpideohjelman 2012—2015 tärkeimpiin toimenpidekokonaisuuksiin kuuluu maaseudun asukkaiden palvelujen suunnittelu ja tuottaminen asiakaslähtöisesti, poikissektoraalisesti ja paikallisten olosuhteiden ehdoilla.

Toimenpidekokonaisuuteen kuuluu maaseudun palveluohjelman toteuttaminen. Keväällä 2013 Kuntaliiton julkaisemassa ehdotuksessa maaseudun palveluohjelman toteuttamiseksi on kiinnitetty huomiota useiden tutkimusten perusteella sellaisiin niin sanottuihin maaseudun palveluaukkoihin, jotka voivat monin eri tavoin vaarantaa maaseudulla elävien ihmisten, varsinkin vanhusten, naisten ja lasten, perusoikeuksia. Ehdotuksessa korostetaan tarvetta tarkastella palveluiden suunnittelua, järjestämistä ja tuottamista ottaen huomioon perus- ja ihmisoikeudet.

Hallitus pyrkii politiikalla vahvistamaan ja uudistamaan peruspalveluita sekä toteuttamaan kuntapoliittiset tavoitteensa, joihin sisältyy muun muassa laadukkaiden ja yhdenvertaisten kunnallisten palveluiden turvaaminen asiakaslähtöisesti koko maassa. Maaseudun palveluohjelman esiselvityksestä pyydettyssä lausunnossa valtiosääntöprofessori Tuomas Ojanen toteaa, että keskeisimmät maaseudun palveluihin liittyvät pulmat kytkeytyvät "ihmisten yhdenvertaisuuteen sekä perustuslaissa turvattujen sosiaalisten oikeuksien toteutumiseen. Palveluaukot voivat tuottaa erityisen suuria ongelmia erilaisten haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, kuten

lasten, nuorten, vanhusten sekä työttömien kannalta".

Maaseutupoliittisessa toimenpideohjelmassa sekä ehdotuksessa maaseudun palveluohjelmaksi todetaan, että palvelujen kehittäminen on johdettava asiakas- ja asukaslähtöisestä tarkastelusta. On empiirisesti todettu, että kaupunkeihin ja suuriin keskuksiin suunnitellut rakenteet ja järjestelmät eivät useinkaan toimi maaseutualueilla, joilla harva asutus, pitkät etäisyydet ja usein keskuksia alhaisempi tulotaso vaikuttavat palvelujen käytännön saatavuuteen ja saavutettavuuteen sekä palvelumarkkinoiden toimivuuteen. On todettu, että koko Suomessa ei voida säilyttää samoja normeja ja säädöksiä, koska olemassa olevat mahdollisuudet elinvoiman säilyttämiseksi ovat erilaiset eri alueilla, esimerkiksi pitkien etäisyyksien kunnissa ja muissa kunnissa.

Maaseudun palveluohjelman toteuttaminen nivoutuu keskeisesti kuntauudistukseen ja kuntien tehtävien arviointityöhön. Se täydentää muun muassa valtiovarainministeriön johdolla toteutettavaa viiden kaupungin pilotointia (Kuntien velvoitteiden vähentämistä koskevien kokeilujen valmisteluhanke, VM079:00/2013), joka liittyy hallituksen kehysriihipäätökseen (21.3.2013) kuntien velvoitteiden vähentämisestä. Maaseutunäkökulmaa on tuotava esille kaikilla hallinnollisilla tasoilla, kun kuntauudistusta ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutosta ym. uudistamishankkeita viedään eteenpäin valtionhallinnon johdolla. Kaupunkinäkökulma ei yksinomaan riitä uudistusten yhdenvertaisten vai-

kutusten toteuttamiseen. Maaseudun palveluohjelman mukanaan tuomat mahdollisuudet ovat tässä erinomaiset.

Hallitusohjelmaan kirjattujen periaatteiden alueiden erilaisuuden huomioimisesta ja palvelujen yhdenvertaisesta turvaamisesta asiakaslähtöisesti koko maassa tulee näkyä käytännön toiminnassa, myös kaikilla hallinnollisilla tasoilla. Maaseudun palveluohjelman toteuttaminen tukee niin hallituksen kuntapoliittisten tavoitteiden kuin myös maaseudun elinvoimaisuudelle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Palvelut ja niiden toimivuus ovat keskeinen kysymys paitsi hyvinvoinnin ja elinvoimaisuuden

rakentamisen, demokratian, kansalaisten osallisuuden, osallistumisen ja mahdollisen arjen näkökulmasta myös perusoikeusnäkökulmasta.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta ottaa valtion vuoden 2014 talousarvioon momentille 32.50.62 lisäyksenä 300 000 euroa kansallisen maaseudun palveluohjelman toteuttamiseen.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 2013

Mats Nylund /r